

ЛЮДСЬКИЙ ЧИННИК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

¹Університет менеджменту освіти

Анотація. Розглядається значення людського капіталу та потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності країни. Визначено роль освіти для їх формування. Безперервна освіта розглянута як джерело накопичення знань людини протягом життя для забезпечення формування людського капіталу та потенціалу підприємств

Ключові слова: освіта; людський капітал; людський потенціал; конкурентоспроможність.

The human factor in ensuring the competitiveness of Ukraine

Abstract. The importance of human capital and potential for ensuring the competitiveness of the country is considered. The role of education for their formation is determined. Continuous education is considered as a source of accumulation of human knowledge throughout life to ensure the formation of human capital and the potential of enterprises.

Keywords: education; human capital; human potential; competitiveness.

Конкурентоспроможність – рушійна сила розвитку економіки, що залежить від рівня стану та формування людського капіталу та потенціалу країни. Активізація зрушень у цьому напрямі в Україні – нагальне питання, вирішення якого забезпечить посилення інноваційної активності суб'єктів господарювання та, відповідно, конкурентоспроможність вітчизняної економіки та країни в цілому.

Інноваційні процеси, що вирізняються необхідністю синтезу наукових досліджень, технічних і виробничих процесів, призводять до активізації трансферу знань та формування людського потенціалу.

Роль людини полягає в тому, що саме вона є володарем знань, сформованих унаслідок переробки та засвоєння інформації та одночасно реалізує накопичені знання в економічній та іншій сферах діяльності.

На новому етапі розвитку економіки загострюється потреба у висококваліфікованих працівниках, значному збільшенні людського капіталу та потенціалу, що сприяє прискоренням темпам оновлення продукції та технологій, тобто інноваціям, що підсилює конкурентні позиції економіки держави. Ступінь кваліфікованості залежить від рівня набутих знань як результату поєднання освіти та досвіду

Основою формування та приросту людського капіталу та потенціалу є знання, інформація, професійно-кваліфікаційна перепідготовка, тому базова вища освіта, яку отримують менеджери та набуття додаткових знань керівниками (управлінцями) є підґрунтям забезпечення економіки управлінським персоналом (менеджерами), що здатні ініціювати проведення наукових досліджень, впроваджувати інновації, використовувати сучасне інформаційне забезпечення, продукти та технології інформаційного ринку, сприяти його розвитку на основі використання результатів відповідних розробок та досліджень. Це обумовлює усвідомлення нової сутності освіти як основної галузі формування такого капіталу, завдання якої полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців і налагодженні процесу поновлення їх знань протягом усього життя на основі визначення найбільш перспективних напрямів для забезпечення якості людського капіталу.

Безперервна освіта впродовж життя формує базу інтелекту людини, що використовується нею у подальшій діяльності для генерації знань, тобто формує її знаннєвий фонд, сприяє накопиченню навичок і досвіду у вирішенні певних завдань.

Найважливіше завдання такої освіти – створення умов для різнобічного розвитку людини, незалежно від віку, попередньо здобутої спеціальності, враховуючи її індивідуальні особливості, мотивацію та систему інтересів.

Основними функціями безперервної освіти є формування та розвиток людського потенціалу та капіталу.

Формування забезпечує створення основи знаннєвого фонду людини щодо загальних подій, процесів і явищ у суспільстві, а також базових професійних знань та навичок.

Розвиток забезпечує адаптацію людини до змін у її професійній діяльності, задоволення її потреб щодо творчого зростання, інтеграцію в нову сферу діяльності.

Безперервна освіта повинна відповідати таким вимогам:

- поєднання досвіду традиційної системи навчання з українськими інноваційними освітніми технологіями та світовим досвідом організації навчання;

- забезпечення гнучкості та адаптивності до потреб людини та вимог ринку праці;

- узгодженість рівнів і змісту освіти з освітянськими потребами населення;

- використання компетентнісного підходу до підготовки та перепідготовки фахівців;

- використання інноваційного підходу до надання освітянських послуг [1].

Розвиток безперервної освіти потребує трансформації систем професійної та вищої освіти у напрямі забезпечення їх гнучкості та варіативності відповідно до потреб бізнесу. Окремим і найбільш актуальним завданням є спрямованість безперервної освіти на різнобічний розвиток людини, уникнення дискримінації за віковим критерієм. Використання цифрових інноваційних технологічних засобів не повинно надати зворотній результат у цих процесах.

Необхідність розвитку економіки України потребує вдосконалення системи освіти для гармонійного розвитку людини та підвищення рівня її професійних здібностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаренко Н. Проблеми створення сучасної системи підготовки кадрів «Освіта через усе життя». - URL: <https://www.airo.com.ua/problemi-stvorennya-suchasnoyi-sistemi-pidgotovki-kadriv-osvita-cherez-use-zhittya> (дата звернення: 15.01.2022).

Іванова Валентина Василівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та менеджменту, Університет менеджменту освіти, Київ, e-mail: ivanval2177@gmail.com

Ivanova Valentyna V. – doctor of economics, Professor, Professor of the Department of Economy, Entrepreneurship and Management, University of Educational Management, Kyiv, e-mail: ivanval2177@gmail.com